

EURÓPAI GAZDASÁGI TÉRSÉG

EFTA FELÜGYELETI HATÓSÁG

AZ EFTA FELÜGYELETI HATÓSÁG AJÁNLÁSA

65/04/COL

(2004. március 31.)

a takarmányok 2004. évi hivatalos ellenőrzésének összehangolt programjáról

AZ EFTA FELÜGYELETI HATÓSÁG,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 109. cikkére és 1. jegyzőkönyvére,

tekintettel az EFTA-tagok közötti, Felügyeleti Hatóság és Bíróság létrehozásáról szóló megállapodásra és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjára, valamint 1. jegyzőkönyvére,

tekintettel az EGT-Megállapodás 1. jegyzőkönyvével módosított és az EGT-Megállapodáshoz igazított, az EGT-Megállapodás I. mellékletének II. fejezete 31a pontjában hivatkozott törvényre (a takarmányozás hatósági ellenőrzésének megszervezésére irányadó elvek megállapításáról szóló, 1995. október 25-i 95/53/EK tanácsi irányelv⁽¹⁾), és különösen annak 22. cikke (3) bekezdésére,

mivel:

(1) Az Európai Gazdasági Térség rendeltetésszerű működése érdekében az EGT-tagok által végrehajtott hivatalos ellenőrzések jobb összehangolásához koordinált takarmányellenőrzési programok megszervezésére van szükség az EGT-n belül.

⁽¹⁾ HL L 265., 1995.11.8., 17. o. A legutóbb a 2001/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 234., 2001.9.1., 55. o.) módosított irányelv.

(2) E programok középpontjában az EGT-Megállapodás idevágó előírásainak betartása, valamint a köz- és állategészség védelme kell álljon.

(3) A nemzeti és a koordinált programok egyidejű végrehajtása olyan információt és tapasztalatot nyújthat, amely a jövőbeni ellenőrzési tevékenységek és törvényhozás alapjául szolgálhat.

(4) Bár az EGT-Megállapodás I. melléklete II. fejezetének 33) pontjában hivatkozott jogszabály (a takarmányban előforduló nemkívánatos anyagokról szóló, 2002. május 7-i 2002/32/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽²⁾) rögzíti a takarmány maximális aflatoxin B₁ tartalmát, más mikotoxinokra, mint például az ochratoxin A, a zearalenon, a deoxinivalenol és a fumonisinek, nincs hatályos előírás az EGT-Megállapodás keretein belül. Az e mikotoxinok jelenlétéről szűrőpróbaszerűen gyűjtött információ hasznos adatokkal szolgálhat a jogszabályok továbbfejlesztését célzó helyzetértékeléshez. Egyes takarmány-alapanyagok, mint a gabona és az olajos magvak halmozottan ki vannak téve az aratásból, raktározásból és szállításból eredő mikotoxin-szennyezésnek. Mivel a mikotoxin-koncentráció mértéke évről évre változik, ajánlatos az egymást követő évek adatait valamennyi említett mikotoxin esetében összegyűjteni.

(5) Korábbi, olyan takarmányokon végzett ellenőrzések, amelyekben az antibiotikumok és kokcidiosztatikumok előfordulása nem megengedett, arra utalnak, hogy továbbra is előfordulnak jogsértések. A találati sűrűség és a témakör kényes volta indokoltá teszi az ellenőrzések folytatását.

⁽²⁾ HL L 140., 2002.5.30., 10. o. A legutóbb a 2005/8/EK bizottsági irányelvvel (HL L 27., 2005.1.29., 44. o.) módosított irányelv.

- (6) Norvégia és Izland jelen ajánlás takarmánykiegészítőként nem engedélyezett anyagokra vonatkozó II. mellékletének hatálya alá tartozó programokban való részvételét meg kell vizsgálni az EGT-Megállapodás I. mellékletének II. fejezete alóli mentességük figyelembevételével.
- (7) Fontos gondoskodni a takarmányokban előforduló állati eredetű alapanyagok korlátozásának hatékony, az idevágó EGT-előírásoknak megfelelő érvényesítéséről.
- (8) A takarmány- és élelmiszerlánc medroxi-progeszteron-acetáttal (MPA) való szennyeződésének esete felhívta a figyelmet arra, milyen fontos a takarmánybiztonság szempontjából a beszerzési forrás kiválasztása. A takarmányok néhány alkotórésze élelmiszeripari, egyéb ipari vagy ásványkitermelési melléktermék. Az ipari eredetű alapanyagok forrása, valamint az alkalmazott feldolgozási eljárások döntő szerepet játszhatnak a termékbiztonság szempontjából. Ezért az illetékes hatóságoknak ezt a szempontot különösen figyelembe kell venniük ellenőrzéseik során.
- (9) A jelen ajánlásban szereplő intézkedések összhangban vannak az EFTA Felügyeleti Hatóságot támogató EFTA Növényi és állati takarmányok bizottságának véleményével,

A KÖVETKEZŐT AJÁNLIJA AZ EFTA-ÁLLAMOKNAK:

1. 2004 során hajtsanak végre egy koordinált ellenőrzési programot, melynek célja az alábbiak ellenőrzése:
- a) a takarmányok mikotoxin-koncentrációja (aflatoxin B1, ochratoxin A, zearalenon, deoxinivalenol és fumonisinek) az elemzési módszerek megadásával; a mintavétel során szűrőpróbaszerű és célzott mintavételt egyaránt alkal-

mazni kell; a célzott mintavétel során olyan alapanyagokat kell megvizsgálni, amelyeknél feltételezhető a magasabb mikotoxin-koncentráció, pl. gabonafélék, olajos magvak, olajtartalmú gyümölcsök, az ezekből készült termékek és melléktermékek, valamint a hosszan tárolt, vagy hosszú tengeri úton szállított alapanyagok; az ellenőrzés eredményét az I. mellékletben található minta alapján kell jelenteni;

- b) bizonyos gyógyszerek jelenléte – függetlenül attól, hogy azok bizonyos állatfajok és -kategóriák számára takarmánykiegészítőként engedélyezettek-e vagy sem – olyan nem gyógyászati előkeverékekben és összetett takarmányokban, ahol ezek a gyógyszerek nem engedélyezettek; az ellenőrzéseknek az előkeverékekben és összetett takarmányokban azon gyógyszerekre kell irányulniuk, amelyek esetében az illetékes hatóság szerint különösen nagy a tilalom megszegésének valószínűsége; az ellenőrzés eredményét a II. mellékletben található minta alapján kell jelenteni;
- c) az állati eredetű alapanyagok előállítására és felhasználására vonatkozó korlátozások betartása a III. mellékletben foglaltaknak megfelelően;
- d) az összetett takarmányok gyártói által a IV. mellékletnek megfelelően a beszállított ipari eredetű alapanyagok kiválasztására és értékelésére, valamint ezen anyagok minőségének és biztonságos voltának biztosítására alkalmazott eljárások.

2. Az 1. bekezdésben előírt koordinált ellenőrzési program eredményeit külön fejezetként kell szerepeltetni az ellenőrzési tevékenységről szóló éves jelentésben, amelyet a tagországoknak a 95/53/EK irányelv 22. cikkének (2) bekezdésében foglaltak és az összehangolt jelentési minta legújabb változata szerint 2005. április 1-ig kell eljuttatniuk az EFTA Felügyeleti Hatósághoz.

Kelt Brüsszelben, 2004. március 31-én.

Az EFTA Felügyeleti Hatóság részéről

Bernd HAMMERMAN
bizottsági testületi tag

Niels FENGER
igazgató

I. MELLÉKLET

Egyes mikotoxinok (aflatoxin B₁, ochratoxin A, zearalenon, deoxinivalenol, fumonisinek) koncentrációja a takarmányokban*Valamennyi megvizsgált minta egyedi eredményei; minta az 1. bekezdés a) pontjában szereplő jelentéshez*

Takarmány		Mintavétel (szűrőpró- baszerű vagy célzott)	Mikotoxin fajtája és koncentrációja (µg/kg 12 % nedvességtartalmú takarmányra vonatkoztatva)				
Típus	Származási ország		Aflatoxin B ₁	Ochratoxin A	Zearalenon	Deoxinivalenol	Fumonisi- nek ⁽⁴⁾

⁽⁴⁾ A fumonisinek koncentrációja magában foglalja az összes B₁, B₂ és B₃ fumonisint.

Az illetékes hatóság köteles továbbá megadni az alábbiakat:

- a végrehajtott intézkedést, ha az aflatoxin B₁ szintje meghaladja a maximális értéket,
- az alkalmazott elemzési módszereket,
- a minimális detektálható mennyiséget.

II. MELLÉKLET

Egyes takarmánykiegészítőként nem engedélyezett anyagok előfordulása

Egyes antibiotikumok, kokcidiosztatikumok és más anyagok jogszerűen fordulhatnak elő takarmánykiegészítőként bizonyos állatfajok és -kategóriák előkeverékeiben és összetett takarmányaiban, amennyiben ezt az EGT-Megállapodás I. melléklete II. fejezetének 1. pontjában hivatkozott jogszabály engedélyezi (a takarmány-adalékanyagokról szóló, 1970. november 23-i 70/524/EGK tanácsi irányelv ⁽¹⁾).

Nem engedélyezett anyagok előfordulása a takarmányban jogsértésnek minősül.

Az ellenőrzés alá vont anyagokat a következő felsorolásból kell kiválasztani:

1. Kizárólag bizonyos állatfajok és -kategóriák takarmánykiegészítőjeként engedélyezett anyagok:

avilamicin	monenzin-nátrium
decoquinate	narazin
diklazuril	narazin – nikarbazin
flavofoszfopol	robenidin hidroklorid,
halofuginon-hidrobromid	szalinomicin-nátrium
lazalocid A-nátrium	szemduramicin-nátrium
maduramicin-ammónium-alfa	

2. Már nem engedélyezett takarmánykiegészítő anyagok:

amprólium	nikarbazin
amprólium/ethopabát	nifursol
arprinocid	olaquinox
avoparcin	ronidazol
carbadox	spiramycin
dimetridazol	tetraciklinek
dinitolmid	tilozin-foszfát
ipronidazol	virginamicin
metiklórindol	cink-bacitracin
metiklórindol/metil-benzokvát	egyéb mikrobaölő anyagok

3. Anyagok, amelyek soha nem voltak engedélyezett takarmánykiegészítők:

egyéb anyagok

Valamennyi kifogásolt minta egyedi eredményei; minta az 1. bekezdés b) pontjában szereplő jelentéshez

Takarmány típusa (állatfaj és kategória)	Detektált anyag	Mért mennyiség	A jogsértés oka ^(*)	Foganatosított intézkedés

^(*) A nem engedélyezett anyag takarmányban való előfordulásához vezető ok, az illetékes hatóság által végzett ellenőrzés eredményei alapján.

⁽¹⁾ HL L 270., 1970.12.14., 1. o.

Az illetékes hatóság köteles továbbá megadni az alábbiakat:

- az ellenőrzött minták teljes számát,
- a vizsgált anyagok nevét,
- az alkalmazott elemzési módszereket,
- a minimális detektálható mennyiséget.

III. MELLÉKLET

Az állati eredetű takarmány-alapanyagok előállításának és használatának korlátozása

Az EFTA-tagoknak a 95/53/EK irányelv 3., 13. és 15. pontjának sérelme nélkül koordinált ellenőrzési programot kell végrehajtaniuk 2004 során annak megállapítására, hogy teljesültek-e az állati eredetű takarmány-alapanyagok előállítására és használatára vonatkozó korlátozások.

Az EGT-Megállapodás I. melléklete I. fejezetének 7., 1., 12. pontjaiban hivatkozott jogszabály IV. mellékletében rögzített, bizonyos állatok feldolgozott állati fehérjével történő takarmányozására vonatkozó tilalom (bizonyos fertőző szivacsos agyvelősrövidítés-megbetegedések megelőzésére, az ellenük való védekezésre és a felszámolásukra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 2001. május 22-i 999/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹⁾) hatékony érvényre juttatásának érdekében az EFTA-tagoknak speciális, célzott ellenőrzéseken alapuló ellenőrzési programot kell kidolgozniuk. A 95/53/EK irányelv 4. cikkével összhangban a fenti ellenőrzési programnak olyan kockázatközpontú stratégián kell alapulnia, amely kiterjed a takarmány-előállítás valamennyi fázisára és minden olyan létesítményre, amely takarmány előállításával, kezelésével és adminisztrálásával foglalkozik. Az EFTA-tagoknak különös figyelmet kell fordítaniuk a kockázathoz kapcsolódó kritériumok meghatározására. Az egyes kritériumokhoz rendelt súlyoknak arányban kell állniuk a kockázattal. Az egyes létesítményekben végrehajtott ellenőrzések gyakoriságának és az ellenőrzött minták számának korrelálniuk kell az adott létesítményekhez rendelt súlyok összegével.

Az ellenőrzési program kidolgozása során a következő, indikatív jelleggel felsorolt létesítményeket és kritériumokat kell figyelembe venni:

Létesítmények	Kritériumok	Súlyozás
Takarmányüzemek	— Kérődző és nem kérődző állatok takarmányozására szánt, szabályozás révén engedélyezett, feldolgozott állati eredetű fehérjét tartalmazó összetett takarmányokat előállító kettős áramú takarmányüzemek — Takarmányüzemek, amelyeknél korábban jogsértést észleltek, vagy jelenleg fennáll a jogsértés gyanúja — Olyan takarmányüzemek, amelyek nagy mennyiségű magas fehérjetartalmú takarmányt – mint pl. halliszt, szójaliszt, kukoricaglutén-örlemény és fehérje-koncentrátumok – importálnak — Olyan takarmányüzemek, amelyek nagy mennyiségben állítanak elő összetett takarmányokat — Olyan takarmányüzemek, amelyeknél fennáll az üzemi munkafolyamatokból adódó keresztszennyezés veszélye (pl. silók alkalmazása, a termelési útvonalak hatékony szétválasztásának ellenőrzése, az összetevők ellenőrzése, belső laboratóriumok, mintavételi eljárás stb.)	
Állat-egészségügyi határ-állomások és az EGT-be más belépési pontjai	— Nagy/kis mennyiségű takarmánybehozatal — Magas fehérjetartalmú takarmányok	
Mezőgazdasági üzemek	— Szabályozás révén engedélyezett állati eredetű feldolgozott fehérjét tartalmazó saját keveréket előállító mezőgazdasági üzemek — Olyan mezőgazdasági üzemek, amelyek a kérődzők mellett más állatfajokat is tartanak (kérődző és nem kérődző állatoknak szánt takarmány keveredésének veszélye) — A takarmányt ömlesztett áruként vásárló mezőgazdasági üzemek	
Forgalmazók	— Magas fehérjetartalmú takarmányokat kínáló áruházak és az ilyen takarmányok tárolását szolgáló köztes raktárak — Nagy mennyiségű ömlesztett takarmányok forgalmazói — Külföldön előállított összetett takarmányok forgalmazói	
Mobil takarmánykeverők	— Kérődző és nem kérődző állatoknak szánt takarmányokat egyaránt előállító takarmánykeverők — Takarmánykeverők, amelyeknél korábban jogsértést észleltek, vagy jelenleg fennáll a jogsértés gyanúja — Magas fehérjetartalmú takarmányt felhasználó takarmánykeverők — Nagy termelékenységű takarmánykeverők — Nagyszámú mezőgazdasági üzemet, köztük kérődzőket tartó üzemeket is ellátó takarmánykeverők	
Szállítóeszköz	— Feldolgozott állati fehérjék és takarmányok szállítására használt járművek — Olyan járművek, amelyeknél korábban jogsértést észleltek, vagy jelenleg fennáll a jogsértés gyanúja	

⁽¹⁾ HL L 147., 2001.5.31., 1. o.

Az itt javasolt létesítmények és kritériumok alternatívájaként az EFTA-tagok 2004. április 30. előtt eljuttathatják saját kockázatelektelésüket az EFTA Felügyeleti Hatósághoz.

A mintavételt célzottan olyan tételekből, illetve folyamatokból kell végrehajtani, amelyeknél a tiltott feldolgozott állati fehérjékkel történő keresztszennyezés előfordulása a legvalószínűbb (pl. az állati fehérjét tartalmazó takarmány szállítása utáni első olyan tétel, amelyben az adott fehérje nem fordulhat elő, műszaki problémák vagy a gyártósoron végrehajtott változtatások, az ömlesztett takarmány raktározására szolgáló tartályokon vagy silókon végrehajtott változtatások).

Az egyes EFTA-tagállamokban az előállított összetett takarmány minden 100 000 tonnája után évente minimum 10 ellenőrzést kell végrehajtani. Az egyes EFTA-tagállamokban az előállított összetett takarmány minden 100 000 tonnája után évente minimum 20 hivatalos mintát kell venni. Alternatív módszerek engedélyezéséig a minták elemzésére a takarmányok hatósági ellenőrzése során az állati eredetű alkotóelemek mikroszkópos vizsgálat útján történő azonosítására és meghatározására vonatkozó iránymutatások kialakításáról szóló, 1998. november 13-i 98/88/EK bizottsági irányelvben ⁽¹⁾ rögzített mikroszkópos azonosítást és becslést kell használni. Bármely tiltott állati eredetű alkotórész előfordulása a takarmányban a takarmányozásra vonatkozó tilalom megszegésének minősül.

Az ellenőrzési programok eredményét a következők űrlapon kell jelenteni az EFTA Felügyeleti Hatóságnak:

Összefoglaló az állati eredetű takarmányok használatára vonatkozó korlátozások ellenőrzéséről (tiltott feldolgozott állati fehérjével történő takarmányozás)

A. Dokumentált ellenőrzések

Szakasz	A feldolgozott állati fehérjék előfordulására vonatkozó vizsgálatokat tartalmazó ellenőrzések száma	A nem laboratóriumi tesztek, hanem pl. dokumentum-ellenőrzések során felderített jogsértések száma
Takarmány-alapanyagok importja		
Takarmány-alapanyagok tárolása		
Takarmányüzem		
Üzemi takarmánykeverő/mobil takarmánykeverő		
Takarmány – közvetítő kereskedelem		
Szállítóeszközök		
Nem kérődző állatokat tartó mezőgazdasági üzemek		
Kérődző állatokat tartó mezőgazdasági üzemek		
Egyéb:		

B. Takarmány-alapanyagokban és összetett takarmányokban előforduló feldolgozott állati eredetű fehérjék kimutatására irányuló mintavétel és vizsgálat

Létesítmények	A feldolgozott állati eredetű fehérjék kimutatására irányuló hivatalos vizsgálatnak alávetett minták száma			A kifogásolt minták száma					
				Szárazföldi állatokból származó feldolgozott állati fehérje előfordulása			Halakból származó feldolgozott állati fehérje előfordulása		
	Takarmány-alapanyag	Összetett takarmányok		Takarmány-alapanyag	Összetett takarmányok		Takarmány-alapanyag	Összetett takarmányok	
		kérőd-zőknek	nem kérőd-zőknek		kérőd-zőknek	nem kérőd-zőknek		kérőd-zőknek	nem kérőd-zőknek
A behozatal során									
Takarmányüzem									
Közvetítő kereskedő/raktár									
Szállítóeszköz									
Üzemi takarmánykeverő/mobil takarmánykeverő									
Mezőgazdasági üzemek									
Egyéb:									

⁽¹⁾ HL L 318., 1998.11.27., 45. o.

C. A kérődzőknek szánt takarmányból vett, tiltott feldolgozott állati fehérjét tartalmazó minták

	A mintavétel hónapja	A szennyezettség típusa, foka és eredete	Foganatosított szankciók (vagy egyéb intézkedések)
1			
2			
3			
4			
5			
...			

Ezen felül az EFTA-államoknak elemezniük kell, hogy a takarmány-alapanyagoknak szánt zsírokban és növényi olajokban előfordulnak-e csontnyomok, és ennek eredményét az ezen ajánlás 2. bekezdésében említett jelentésben szerepeltetniük kell.

IV. MELLÉKLET

A beszállított ipari eredetű takarmány-alapanyagok kiválasztási és értékelési eljárásai

Az illetékes hatóságok kötelesek az összetett takarmányok előállítói által a beszállított ipari eredetű takarmány-alapanyag kiválasztására és értékelésére használt eljárásokat megállapítani és röviden leírni. Némelyik eljárás a beszállítandó termékekre, illetve a szállítóra vonatkozó tulajdonságok, illetve követelmények előzetes rögzítéséhez kapcsolódik. Más eljárásoknál az összetett takarmány előállítói a szállítmány beérkezésekor saját eljárás segítségével ellenőrzik bizonyos paraméterek betartását.

Az illetékes hatóságok minden megállapított eljárás (beszállított termékek kiválasztási és értékelési eljárása) esetében kötelesek megadni az adott eljárás alkalmazásának előnyeit és hátrányait a takarmánybiztonság szempontjából. Végül a potenciális kockázatok figyelembevételével minden egyes eljárást értékelniük kell, hogy a takarmánybiztonság biztosítása szempontjából elfogadhatónak, elégtelennek, vagy elfogadhatatlannak minősül-e, a minősítéshez vezető okok megadásával együtt.

Az eljárások értékelése

Eljárás (rövid leírás, amely tartalmazza a takarmány-alapanyagok elfogadásának/elutasításának kritériumait)	Előnyök	Hátrányok	Az eljárások elfogadhatóságának értékelése